МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

ЕРА, № 141 (4389).
24 НОЯБРЬ
1966 шу
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически партин Нохч-ГІалгІайн обкоман Нохч-ГІалгІайн АССР Лакхарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

Арадуьйла 1923 шера днэ

ПАРТИЙНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМ

Вай парте дукхахаъа шеран а... [illegible]

ДукхаъІа хан йукхарчу КПСС ХХIII-чу съезда... [illegible]

...Кхетадаш на дий, доклад на ена массе... [illegible]

(1966 шера 21 ноябре арадаьлла «Правда» газета передовой статья.)

СИЙЛАХЬ-БОККХАЧА ОКТЯБРА 50 ШУ ДИЗАРА СИЙНА

Уьх бетта 20-чу дийнахь шера планан тІаьхьа социалистически декъаран 101,8 процент кхочушдиьна ноа. Бакаев кертe латтача Грозненски бахьадаран консервни заводан коллективо. Планал хьалхIачух сонгIа хIаккхелла аралийна салат 42 эзар банкех томат-пюре 18 эзар сонгIа банкех а, хІаьта томатни сок 12 эзар сонгIа банка а. Ер шу чаккхенехьа тІаьдаргІа шера четтах тайп-тайпанча продукце кхи а ала-ран балкан арахеца дерхІ завода коллективо.

ХІара сменах нормаш 115—120 процент кхочуш а еш хьнаре кьа-хьегаш бу ... Ужахова Забрат, Джончкаева Поши, Быстрова Мария, Гладкова Анна, кхыбараш.

Сурта тІе: салата банкашта этикеташ дІатІайохкаш бу Ужахова Забрат, Быстрова Мария.

И. Панова сурт.

ЦАХАДДАШ ДОАХ ТОПАМАШ

[illegible]

В. ПОТВАРИНКО.

ХЬАЛХА ЯЬННАЙ КЪОНА ЗАВОД

Кхин предприятиш а Карабулакски... [illegible] завод, къона а цун... [illegible] Уьхан хьаь динамически промышленносте ... [illegible]

...тоне еззаз хилар. Кхетта тІерзо хьай продукцега дІадеш лелдара, рационализаторски болх тоабара. Дукхьаша рационализаторски предложенеш чутах кходе дерхІ 15 эзар сом.

...чашкьульдна завода коллективага 1967-гІа шу дольлун. МалгІабика-Вознесенски найда тІара газ чакхьекхи балаелча. Бедал тоьам болаш хихайтара цу майда тІара завода хьан тІефоладна а нефтегазопровод. ...

[illegible]

А. ГУБАНОВА.

ПЯТИЛЕТКА ШОЛЛАГІЧА ШЕРА ЧОТАХ

[illegible]

М. ЗАКАРОВ.

КХОАЧАШЪЯЬЙ 11 БЕТТА ПЛАН

[illegible]

Р. АУШЕВ.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

[illegible]

...ца хІара дентсерчех кхетанца найда шар мара.

Фермашка доахана Іадаккхара дикагІдолч дрыпх тайпаш кІргда ер шу толамца чаккхдаьга еттел, хьатІадаргІоша лоьгІойн шера результаташ а.

1966 ШЕРА 20 НОЯБРЬ ТІАНКХОАЧАШ ПАЧЧАХЬАЛЛЕНГА ХЬАЙБАЯ ПРОДУКТАШ ЙОХКАРА ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯРАХ ЙОЛА

СВОДКА
(шера планах проценташа).

	Дула	Шура	Фуьн
Ачхой-Мартана	93	97	136
Ведана	93	132	105
Грозненски	96	98	93
Гудермесски	87	107	109
МалгІабика	76	105	129
Надтеречни	84	95	100,7
Навсарен	82	106	111
Наурски	101	119	126
Ножай-Юрта	104	116	109
Советски	60	99,4	107
Сунженски	99.7	96	114
Урус-Мартана	109	109	102
Шали	87	97	89
Шелковской	95	103	102
Ерригача республикас тІолаш	93	101	101

ДУВЦАР ВІАШИ КХЕТАДЕШ

СОВЕТСКО-АВСТРИЙСКИ КОММЮНИКЕ

[illegible]

ШЕРА ИТОГАША ГІАДВУГ

Пятилетка хьалхара шу дизача ... [illegible]

...хьан халаш віалла кхехьенилц доьхайгара йоаккха шура.

— ТІоай торонаш балтал а аьла укх шера плана сонгІа паччахьалкхена 500 центнер шура йоаккха ... [illegible]

...

М. ВИСХАДЖИЕВ.

Хьалдаьд керда цІенош

[illegible]

К. ТИЩЕНКО.

«Октябрьнефть» НПУ гІишлоьнцлойн ... [illegible]

Сурта тІа: ... [illegible]

М. Панова сурт.

СОВЕТИЙ IАЬДАЛ БАХЬАН ДОЛАШ КЪИЙСАРАШ

Халкъа Iаьдал дIалаццаре нохчийн къаьмна капиталистически [illegible] духьа историно чуьхь эттара хьалха хьахиначу боьхлоьйн ахархойн республикана тIадаьршачу чухьарчеш [illegible] гона юкъеерзаьж яр къона Советски Республика 1919 шера юххье.

Цу хана революце моастагIаша эгара чIоагIагIа дог дацар нохчийн къулбекье тIом беш хиннача инарала Деникина кIайгвардейски эскар дар. Iалаьмате чIоагIа тIом хIоттий а хуьлаш, Деникина бIуний вIашатIехьдаьлар кIоартта Къилбаседа Кавказе чудака, Дагестане дIаккха.

Иза болча халкъа [illegible] духьала баьлар Ленина вайце Серго Орджоникидзе кертe ваьлча большевикаша кулгалдеш хиина боьхлоьйн ахархойн. ТIехбаьнна хаза а йоьлаш, кIайгвардейцашта йоккха духьало хилар Нохч-ГIалгIайченах. ХIаьта тIехбаьннача тIехьаьгIа а дикам Деникина духьаларча иза болча партизански болама алана кIал латтар уж.

ГIалгIашкахьа Деникина духьала латтача къовсамо эттара дирагIен белгалдоалаш долча тIемех цаI ба Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой турпаларча историна юкъебаха Долакха-Юрта лаьтта тIом. ГIалгIайчен цкъона участника — Къаскина, Инаркье, СоагIанча, ТIой-Юрта, кхычахьа тIемаш доча хинна лаьттар из тIом.

Черсий-Балкхарой къахьегамхошца чIоагIа тIом баьчул тIехьагIа, инарал Махов керте латта деникински бIунаш гIалгIай мехка гIолла атта чакх а даьнна, гIебаь Бурув хьалаца дага хиннадар.

МоастагIчо лерхIачох саьхийр Серго Орджоникидзе. Цо цу саьхьате Мочхьий-Юрта ГIалгIайчен къахьегамхой съезд гулйир. Съезде нах хиннарашта пхьатарра лата даьоIар кIайгвардейски бIунех. М. Саутиев, Ю. Албогачиев, Х. Орцханов, М. Зязиков, кхьбарам юкъе а болаш волча 11 сагах оборона комитет хержар. Цунна кулгалдеш хиннар Серго Орджоникидзе вар.

Моттигера бIаьхий нах дукхаъоттарах хIама хургдац аьнна моастагIчунна дIакарабаха безам болаш бар. Цхьабакъда, даьке йохха даьра хиннача цар уйлаш йохайир гIалгIай къахьегамхоех болча наха. 1919 шера февраль бетта 2-ча дийнахьа гIалгIай юрташта геттара гаргабаьхкар кIайгвардейцаш. Цо кхерам тIатессар гIалгIай массехк юрта, хала хьора царна оборона [illegible]. Цхьабакъда, тIом ца беш гIалгIашта юкъе гIолла чакх а [illegible] кхачийта шоаш аьнна, цар яьтача ультиматума деана жоп ак дар.

ТIеххьара цар валлалца шоай эхар социалистически революце лъхан къахьегамхошта еннаш бокъонаш а паргIатонаш а бахьан долаш дIачаьа кийча бар советски Iаьдал лораде лаьттараш. Цар деган уростталъдар Ленина найтача Серго Орджоникидзен 1919 шера 22 январе арадаьннача «Вокха кхерам тIабессаб революце даьхараншта, вай кхуврчаншта боьхлоштен къахьегача адамаштен, Терски республикерча дерригача халкъашта шоашта а... ПаргIато, боьхлой аьхархой [illegible] мел бар, хадахьаш шоай йIаьне духьа деза долаш мел бар, советски Iаьдал тIехьхьататтараш, къахьегамхой бокъо хьалхоаллараш [illegible] карадца. Герз карадца, [illegible] гражданин! Республикана хьалха кхерам тIабессаб!» аьнна хиннача Кавказски краевой комитета тIаьхьехачара.

Шеррача фронтах тIемаш доладир деникинцаша, советий герзех дукхалга дIалача шоай [illegible] хьахаран найде аьнна. Цона духьала латтар герз кара даьча гIалгIай, черсий, грозненски болхлой, Владикавказски [illegible] инструкторски пехотни курсантий отрядаш. Аьхха цар деанзи турпальни бахьан долаш массехк де деникинхой кIайгвардейцашка фронт бохае ца могаш. Герзи тIема кхачанка тоьацар. Кхоачамбоацаш бацар тIема специалисташ, хинда вIашатIехьбаьнна а тIема говзал йоаш а бацар. Цхьабакъда, кIайбараш ... а бол хотало лиха ховш хиларо юха-

[illegible] феврал бетта юкъе Буротгорон Грозненски [illegible] тIехьдаьннача грозненски болхлошен красногвардейцаш.

КIайгвардейцаш духьала БуротIа, Долакха-Юрта, ТIой-Юрта, Къаскина, Инаркъа, СоагIанча, Мочхьий-Юрта, Закий-Юрта, Ахабоарое, ГIалай-Юрта, ГIойгIа, [illegible]-Юрта чIоагIа тIемаш даьчул тIехьагIа герз [illegible] Цеча Эскарен цIеча партизани отрядаш. Цар хьаьлхьар Терски областа революционни центр — Грозный, из Нохч-ГIалгIайчен [illegible] белгалдоахкхаш ар, хIаьта халаьра алча, цу хана хиннача Росси Къулбекьен Чрезвычайни комиссар Г. К. Орджоникидзе белгалдаьккхача тайпара, кIайгвардейцашна шоай тIахьожаьна кIалдоаттабе йиш йолаш Нохч-ГIалгIайчен территорех [illegible].

Кху а чIагIчIа [illegible] кхы-

беттар моастагIчуьа яла.

Цу деникинка кIайгвардейцашта духьала лаьттача тIемашка белгалбаьлар гIалгIашкахьара, грозненцех, курсантех, черсех бола бIаьш а зоараш а майра кIантий. Царех вар пулеметчик Николай Янковский, Долакха-Юртарча фронта штаба начальник Евгений Баланский, гIалгIай отряда командир Гордонов Тарахо, гIалгIай рота командир Шаухалов Жамарза, курсант Корнаев Муса, бIухо Темарханов Исмаьал, вежарий ДдлгиевгIар Iадсолта, Къарше, Адие, Берам, Янакъа, цар йиша Кори, вежарий ПахкальговгIар Бене, ВIаха, цар йиша Маахьат, Гастемиров Хьамзат, кхыбараш.

Доккхий дешаш хулар моастагIчоа. Цу тIемайца массехк дийнахьа эйна 2500 салтех апсари къаьстар деникинцах. Безача маьлх кхачар царга гIалгIай юрташ. [illegible] дир цар гIалгIашта.

Лоамаш гIалгIашкахьаш [illegible] тIехьаша боьлапза, деникинцашта духьалара болам дIахо баьхьара цига партизански отрядаш [illegible] баланар цIебараш. ТIехьаша-м баьлар, цхьабакъда, тIом-м сацийтазар, [illegible] юрташка [illegible] болаша центр хургиа кулгалдераш. ХIаьта лоамий [illegible] дIакхьайхар.

Долакха-Юрта, ТIой-Юрта, Мочхьий-Юрта, кхычахьа хиннача тIемашкара дIайоалаелар Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта Деникина кIайгвардейски эскарца лоаттабаьча къовсам хьалхара [illegible]. 1919 шера апрель беттага кхаччанна [illegible] из. Цу хана доккхий тIемаш доладелар цхьайолча нохчий юрташка. Цу-

ча фронташкара хьа а доахаш, тоьал доккхий герзанцара хилаш уккхазе дали лоаттадаьза ца вовлий бар Деникин. Нохч-ГIалгIай чура гIайттарий болаш деникински бIунашта бийкхар [illegible] шоа болам хIама етташ хиина Н. Гикало, А. Шерипов, Х. Орцханов керте латта гIайттарий дIе отрядаш латтача лоамашка [illegible]. 1919 шера моастагIчоа къаьстта чIоагIа хIама тоьар Цацан-Юрта, СурхатIа, Энгаль-Юрта, Устар-Гардое, Воздвиженски, Сержан-Юрта, БердаIал.

Нохч-ГIалгIайче, Дагестане, лоамахарча кхыча районашка деникинцашта духьала латта болам дали большевикий бахча а Советски правительствона керте латташ а хиннача В. И. Ленина [illegible].

Iалаьмате халача тIема-политически хьалашка лоаттабе бахьар Советски Iаьдал бахьан долаш болабенна къовсам, хIаьта алча, Советски Республика [illegible] бар уккхазьяра меж. Юкъ-юкъе цкъа боалар ахчанна а герзаца а дукха доккха доаца новкъостал большевикий партен Тбилисерча Кавказски Крайкомагара, Астраханерча XI-ча Цеча Эскара штабагара хьаьна. Цхьабакъда, кхеттел цу доккха доацача новкъостало а, кулгалдеш телача уккхазенна а, политически литератур а центральни газета цхьаннадоча экземплярана а, мехкарча гIулакхех боагIа хоанна а чIоагIа [illegible] дукхаьлара болаш.

Большевикашта — подпольщикашта кIайбараш тыле — Грозне, Владикавказе, Петровске — [illegible] бахча революционни балхо гIайтта цIебараш дахи [illegible] большевикий партен ЦК решенешта а мехкарча собитешта а, царна новкъостал дера нев-

стагIчуьн [illegible] Цlакха а [illegible] Нохч-ГIалгIайчен сийлахьча большевикий — подпольщикий К. Лозовацке, Н. Чернявова, советски наькъа турпаларча историе [illegible] тIа дIадаьча [illegible] кхычар дIерам.

Хала бар граждански тIом. Халдар Советски Iаьдала чура моастагIашна хьалдоаттадеш дола йийтта империалистически [illegible] бIунаш юхатоха. Цхьабакъда, къахьегамхой новкъосталар шоай турпалерча Цеча Эскаре цхьаннена тIехьа [illegible] ерригача кертерча фронташка.

Моттигерча революционни болам [illegible] дар кIайгвардейски бIунаш чу ца дуташ Нохч-ГIалгIайчен лоамий [illegible] моастагIчуьн низаш хIалакделга. Цхьабакъда из тоьанзар из вохавен экхавен. Халкъах бола адамаш, гIайтта лоамарой юрташкара а казакий станицашкара а гIебараш Советски республика [illegible] — Цlе Эскар кхачаьта хьелаш бар.

Мехкарча дерригача халкъех — эрсех, нохчех, гIалгIаех, дагестанах, черсех, балкарех, хIирех, кхычарех — болча болхлоех ахархоех цхьан вежарий мугIаре а этта, интернационални къовсам хIалхадаьхар Октябрьски революцена карагIдаьнараш. Къахьегача халкъа дикагIа болча заараш [illegible] шоай нахар дIатехар [illegible] Советски Iаьдал бахьан.

Массане а балашар латтар боадина духьала лоаттабьача дирача къовсамо, революце контрреволюцена лоаттабьача къовсама юкъера дийна а болаш ара бовла. Вейнача а дийна болча а революце турпални сийлахьа цIераш дахи [illegible] халкъа дегаша.

Советски халкъа турпаларча историна юкъе шоай цIераш дIаязъйий Шерипов Асланбека, Гикало Николая, Ахриев ГIапура, Мусаров Нажа, Дудаев Султана, Дьяков Александра, Кагерманов ЧIоба, Михайлик Василе, Арсанова ПаьтIамата, Галенская Анастасие, Саутиев Мусас, Тыччуа Севастьяна, Аписимов Николая, Исаев Iабдул-Рашида, Палий Феодосе, Албогачиев Юсапа, Чабиев Эгалас, Мальсагов Инаркъас, Хамиев Махьмада, дукхача кхычар.

Цийда, къахьегамца, турпаларча деналца граждански тIема дуIах [illegible] Советски Iаьдала [illegible] болча революце къовсамхоша, сийлахь-воккхача Ленина парте.

1920 шера март бетта Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхошта новкъостал дера XI-гIа Цlе Эскар. Контрреволюци эттар, эхебиса кIайгвардейцаш уллаш бар. Кху цIахха дIадаьг а доахаш Нохч-ГIалгIайче чIоагIделар Советски Iаьдал, цул тIехьагIа дико халкъа [illegible] а социалистически общество хьакъе а болабелар къахьегамхой.

М. АБАЗАТОВ,
исторически Iилмий кандидат.

СИЙЛАХЬ-ЙОККХАЧА ОКТЯБРЬСКИ РЕВОЛЮЦЕ 50-ШУ ДИЗАРГА

Азербайджанерчи ССР. Шерра проспекташ, бешцара майдаш, дика кийчдь хоза цIенош—иштта йолаш Октябра 50-ча шера чу йоал шиъ 15 шу дизар белгалдаьккха химикий металлургий город Сумгаит. Пятилетка чакхйоалаш тахан долаш дарашна нийсдича 1,5-ааза дукхагIа хургла городере чуIа цIенош.

Сурта тIа: Мира проспект.
Ю. Ряхов сурт.
ТАСС фотохроника.

НАЬСАРХОЙ ШОАЙ МАЬКХ Я

Массехк шу хьалха Наьсарен-Вокзале хьалйиру маьлх завод. Ха сиха дIахьар, цига хьалйир боаккхий, сийрда корпусаш. Октябра 49 шу дуккха деношка болх бе йолаелар керда завод.

Наьсарен районе бахача наха боккъенца дола къахьегама сонгIат кийчдир гIишлошъераша. Цига бахача наха чIоагIа доккхал ду керда предприятех. Дийнахьбус цига хьа а дь арахецаргья 45 тонн маькха булочни изделеш. Арахецача продукте ассортимент шера я, массехк сортах бола маькх, булочнаш, баранкаш, кхийола издеяш араях цига. Заводо маьхкана Iалашъергай Наьсарен районе а лоамха районаш а. ХIанзлерьа цига керда [illegible] технологически линеш а цу. Дукха за [illegible] технологически линеш а боах [illegible] дIайоалахийта лерхI цига. ТIехкха плана хьэрхIача мощностах боах берга завода.

Заводе дIаеттaлча керда технологически оборудование. Производства ерригаа процессашта автоматизаци хий. Чоайлане йоаца операцеш нара кхоачашъец кулгийнха. Завода механика бола беш уйн-тайпара техника яле а, цига паргIата, сийрда я.

Кердача предприяте мел эна специалисташ ба. Царна юкъе ба маькх йоттараш, дрожжеводаш, машинисташ, бод хьурараш. ДуккхагIдолча даьнке кагийнах ба цига болх берaш. [illegible] гIалгIаша, кхыча къамех болча наха. Цу коллективе болх бе дукха гIалгIай мехкарий а ба. [illegible] технолог Буапаева Рая, маькх йоттар Мотушкова Роза, бод хьуро Цороева Лиза, машинист Умахова Дибихан, болхлой Умахова Аминат, Евлоева Люба, Оздоева Люба, кхыбараш.

Заводе кийчбеш ба керда специалисташ, цига царна говзал Iомаве я инженер Мурзабекова Мурада Марем.

Завод хьаттача хьиноро кхьалдийр «Грозпромстрой» треста № 11 йолча гIишлош-монтажни управлене коллективо. Из предприяти хьагъеча дукха [illegible] кийсьелар СМУ болхлошта. [illegible] толамца кхоачашдир [illegible]. Пачхьалкхан комисси [illegible].

Къона коллективо [illegible] къахьегамах темпаш. ХIанзлерьа арахьоцаш хьалара [illegible].

Т. МУТАЛИЕВ.

Сурта тIа: болх беш ба (аьрдехьара аьтехьа) Евлоева Люба, Оздоева Люба.
Автора сурт.

ТОЛАМИЙ ХЬАСТ

Вай хенарча Iилманна техникана, хIаьта иштта Iилма мехкара къахьеган вIашатIехьбоаккхачен кертIаьнарий хадда тIа производства [illegible] КПСС ЦК сентябрьски Пленума. Из ахетта а юкъ, къахьеган хара тIа вIашатIехьбаккхара дукха балхаш даьд «Грознефть» объединени предприятеш.

Къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхара болх дIаболабир тха объединене НОТ-а советаша НОТ-а планаш уттаьрен уж кхьелхоалареш бригадаш хIохарна. Совета декхар да эригача предприяте НОТ-а болх вIашатIехьбаккхара цуйна координаци яр.

НОТ-а, тIедех хIарана ийга кхоача хьакье консультаци я. Творчески бригадашта юкъе бахаб инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах, хьайта дешта болхлой.

НОТ-а планаш кхьелхоалаьйир эттара хьала наха, участка, [illegible] а хIаьта иштта къахьеган вIашатIехьбаккхара [illegible] моттиганашка.

ХIанз объединене предприятешка укх сахьата болх беш а къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхара 16 совета 108 творчески бригадеш.

«Старогрознефть» мехкдаьтта промыслови управлене творчески бригадаша НОТ-а 12 план оттадий 65 организационно-технически мероприятий чу а лоацаш йола. Царех 48 балха кхьелхийтай.

Бола кхьелхийтача НОТ-а планех эттара пайдане гIа араи я: газови лифташка укх цIентьеча хала сборни новкъостал оттадаь, цо йиш хилийтар 1000 тонн конденсат 15 эзар сом ахчах кходе.

Къайлача цинка скважинашка гIорара пробкаш лоамаш йола оборудовани кхьелхоалайир. Цо этача [illegible] кхар скважинашта лаьтташ кIалхара режиму ца оператори болх, хIаьта скважина гонахьара территори цIена латтае йиш а хилийтар.

5 скважине быстросъемни [illegible] кхьелхоалаpo йиш хилийтар къахьегама оксарле 30 процент лакхде.

«Октябрьнефть» мехкдаьтта промыслови управлене НОТ-а 71 организационно-технически мероприятий юкъе йола 10-плана оттадай, цу мероприятех 43 производствана юкъе а йоккхийтай.

Производствена кхьелхоалаьча мероприятех белгалъяьккха [illegible] хий цIендеш йола ультразвукова [illegible] генератор кхьелхоалар. Цо йиш хилийтар 20 [illegible].

Буровой [illegible] йолча сетевой графикашка болх беш а сетевой планировани управлени группа. Цул деккхар да сетевой графикаш уттаьра уж [illegible] гIишлош хьалхьеча тIахьежам лоаттабера предприятена новкъостал дар.

Сетевой планировани управлени группе «Старогрознефть»: «Сунжанефть», «Малгобекнефть», «Октябрьнефть» мехкдаьтта промыслови управленешка буровой вышкаш хьалхьеча сетевой метод кхьелхоалай, хIаьта «Грознефтеразведке» [illegible] хьуьла бола а бенаб.

ДIадахача шера сетевой графикех хьалйир 24 буровой вышка. Цу гIулакхо йиш хилийтар цкъа буровой вышка нормах боагIача хана 3—5 ди хьалхагIа йиестекхха. Буровой вышкаш хьалхьеча сетевой планировани кхьелхоаларо йиш хилийтар укх шера 9 бетта 154 эзар сом кходе.

[illegible] хилийтар къахьегама оксарле лакхье, [illegible].

Къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхара [illegible] «Грознефтеразведка» треста, «Сунжанефть» «Гудермеснефть» мехкдаьтта промыслови управленеш дукхагIйолча предприятешка декхар бу Iилманца вIашатIехьбаккхара къахьеган кхьелхоалабера болх.

«Грознефть» объединене предприятешка къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхара балхлошта хьалхаьа доккхий декхараш латт чура томанаш гулдахар, производства эффективность лакхьяра, дIабода къахьеган вIашатIехьбаккхар болла моттиган дIахо а йоттаре хьалъехьа. «Грознефть» объединени предприятешка къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхача тоьлаш балaрах тийша да производствени планаш лица кхоачашъяр.

Советий Iаьдала 50 шу дузачехь В. И. Ленина ваь 100 шу дизачан дезача [illegible] пайда эцаш латт вай дi массехк доах. «Сийлахь-воккхача революцен шу [illegible] дикагIйола способ а кхоачашдаь доахача декхарашта теркам тIабахийтар», — аьлад Владимир Ильича. Iилма-технически революце боарачен коммунизма материально-технически бола йиллара дIадехараш [illegible] къахьеган управлени вIашатIехьдаккхар иштта тха долчарех цкъа декхар да. Управлене, планировани, экономически стимулировани система эргалъкха тоашрах йолча партен правительствана решене хьаллхьа НОТ шерра дегIайоалара, из болаш дерригача халкъа бола а бaь дIаттабера [illegible].

Къахьеган Iилманца вIашатIехьбаккхар керда [illegible] толамца кхоачашъяра, дIахо а социалистически экономика чIогIагIа дегIайоалара вай материальни духовни рузкъаш дукха а дукхагIа хьадара лоархIаш хьаст а хинна дIаотта дека.

Ф. СМАГИН, П. КУДЕЛИ,
«Грознефть» объединене [illegible].

ЭКОНОМИКА ЛАКХЪЯРА НАЬКЪАШ ЛЕХ

Нагахьа сайна химически комбината [illegible] болхлочунна е гIулакхерча [illegible] фу да [illegible] аьнна хаьттача, царех хIарано уйла а ца ещ жоп лургдар: производства планаш уттаьрен экономически стимулировани ярей кердача система тIа далара кийча елга да.

Кхетадеш да, тха комбината хьалашка производства [illegible] цхьайолча халонашца дуккха денна дале а, химикий коллектива болх дика вIашатIехьбаькха а [illegible] опыт йолаш а кхие, [illegible] хIаьта хилар. ХIаьта фу хилар да ерригча комбинат чулоацаш производства болх [illegible] процент лакхбара?

[illegible]

Цукхьа химически комбината цу исторически документашта пропаганда яра къаьстта уйла тIайостий партийни комитето. Цу [illegible] гIулакха юкъе дакъа доаладе а ерригча общественни организацеш.

Массехк шу да экономически анализа общественни бюро (ОБЭА) тха предприяте болх беш йола. Цун тохкама гIулакхаш тIадерзадь оагIув — предприяте дукхача тайпара хилар. Цунна [illegible] расчетни гIулакхашта [illegible] а, рузкъеш пайда хьа хилийтар [illegible] бахьаннаш довоалга а, къахьеган Iилмах лерда тIа вIашатIехьбоаккхакшта а, дукха кхьыдараш а.

Хоза а хеташ ала дог доагIа, уж дерригга дешаш экономически анализа общественни бюро члений низанца, предложенеший рекомендацешкей гIалха тIехьагIа производствана юкъе а кхухьаш, кхоачашдеш хилар. Цу хьакъехьа массехк масал доаладе безам ба тха.

Массе тайпа станокашка приспособленеш кийчъя йола комбината механически цех кертера цехаш запасной оатхаланца Iалашъяра программах лоархIа ца ещ [illegible] массехк шу дар. Кхоачаш ца деш дукха товара заказаш. ХIаьта товарни продукци арахецаш йолча технологически цехий балха [illegible] Iотхьар.

Болх во лелара кертера бахьан болхлой-станочникаш из тоьар да аьнна хеташ дукха за [illegible] массане а.

Цхьабакъда, цу цеха къахьеган вIашатIехьбаккхар комплексно тахкаро хьахьекхар, болх во лелара кертера бахьан болхлой къахьеган во вIашатIехьбаьккха хилар доьла, [illegible] цу баланах [illegible] 30 а [illegible] процент балха ха. Укх шера йоллача къахьеган Iилман лерда тIа вIашатIехьбаккхара (НОТ) лабораторенца цхьана экономически анализа бюро [illegible] цеха новкъостал де, тIехьайоисачара из хьалгьакхка.

Цеха болхлошцец инженерно-технически болхлошцец [illegible] заготовкаш [illegible] Iалашъяра, болх беча моттига серда[illegible] тоаара, инструменти приспособленеш [illegible] хилийтара, оборудованиено [illegible] хилийтара, [illegible] чулоацаш йола НОТ-а план. Белгалдаьккха доагIа, план оттаеча хана [illegible] цеха болхлоша 20 сонгIа предложени еша хилар.

Цхьайола мероприятеш, дика пайда а боалаш, хIанзе а производствона юкъейахай: производства вIашатIехьбаккхара цеха тоадаро къахьегаман оксарле а [illegible] лакхйир, хIаьта [illegible] болхлой [illegible] лакхйир, царех балхаш тIара [illegible] кIеззигдир. Цех [illegible] хьалха болаш латт.

Нормативно-технически группа болхлошца цхьана ОБЭА-н членаша нормаш оттадий №№ 32-91 а 111 а йолча механика гидротаторий цIаста футеровка уллаш ремонт еча дIабоахача къахьегама хана.

Полиэтилен доаккхача механика технологически оборудованена деча гIулакха нормай справочник оттадьй. Ремонт еран гIулакх кертера да нормаш оттадар бахьан долаш къахьегама оксарле 3—5 процент лакхъенний, шера кходу ахча 61 эзар сом да.

Перфорированни решеткаш цIентьека ца йоалаш цIентьеча хала гранулятораш сепа латташ йоаккха хи кIезигъенн йола предложени еир ОБЭА-н член инженер-электрика Бера. Цо кходу электроэнерги эттаи эзараш киловатт-сахьаташ, оборудовани балха оксарле лакхъю.

ОБЭА-н инициатива предприяте дукхача механика керттерча фондий классификаци йийсьеш а уж гу[illegible] лелий хьожаш а болх баьб. [illegible] Цу [illegible] чотах шера 100 эзар сом кходе да.

ОБЭА-н членаша технически снабжене отдела болхлошта доккха новкъостал ду [illegible] материалаш арматурен [illegible] гIулакха.

Укх шера [illegible] 170 эзар сомаш маьха тайп-тайпара материалаш 147 эзар сома маьхха оборудование.

[illegible] анализо [illegible] рузкъаш пайда хьа ца луча [illegible] бахьаннашта. Цо дика новкъостал дора уж рузкъаш кIезигагIа доалара. Масала, [illegible] услови [illegible] (вагонаш, цистерна [illegible] контейнерах [illegible]) [illegible] дукхагIа дохдаь.

ОБЭА-н членаша бокха болх бу КПСС-н сентябрьски Пленума XXIII-ча съезден решенешта пропаганда яра даькъе. Дукхача цехашка эттаи лекцеш йийшай.

Ерригача республика предприятешка экономически болх дикагIа вIашатIехьбаккхар духьа аьрхача социалистически ялье [illegible] хьалхара моттиг а ахчан преми а [illegible] химически комбината ОБЭА-с.

ХIанз ОБЭА-н кертера декхар да промышленность кердача хьалашка балха бахка опыт Iомаелга, предприяте юкъара результаташка хьежа цхьайолча цехий службайн балха итогаш къоастаяра нормативни методикеш Iомаелга. Цу бокха[illegible] цIенхаштарчен бахке новкъостал дергда хьатIадоагIача шера химически комбината коллектива планировани экономически стимулировани кердача хьалашка толаме болх бе йолалара.

Химикий ерригача коллективна низаша хаьа цхьайтта ди хьалха кхоачашьвьй укх шера цхьайтта бетта продукци хьара план. [illegible] бетта кходь ахча 240 эзар сом хилар. Полиэтилен доаккхача цехан карча оборудовани балха оксарле проектни низаца нийсъча 90 процентага кхаьчай.

Укх шера хьалхарча, шоалгIча, кхоалагIча кварталашка баьча балхах результаташка а хьежа, химикий коллектив Ерригсоюзни социалистически ялье [illegible] лаьрхIай, пухна хьаллара моттигаш а СССР Министрий Советен ВЦСПС-ен Цlе Байракх а еншй.

Дог гIоззоаккхаш да, химикий коллектива доккхача толамашта юкъе ОБЭА-н членийн къахьегама дакъа а [illegible]

Къаьстта белгалбаха дог доагIа могаба хоастабе мегаргболаш бола инженер-электрик Г. Бер, инженер-экономист В. Серебнев, йоккхагIа йола бухгалтер Т. Матиева сайна бола активисташ.

Н. ЗАБУРУНОВ,
Грозненски химически комбината керттерча бухгалтера заместитель, общественни экономически анализа бюро председатель.

Б. КОСТОЕВ,
Химкомбината экономически анализа бюро член, НОТ-а лабораторе начальник.

Кишиневерча Октябрьски районе общественноста низаца хьалъяьй спортивни комплекс. Спорт езараш хIара дийнахьа боагIа укхаза футболах, волейболах, баскетболах ловза.
СУРТА ТIА: волейболах ловзаш ба.
В. Шандрина сурт.
ТАСС фотохроника.

ЦУН СИЙЛЕН ГӀУЛАКХ

Моллагӏа вола механизатор лоцуш[illegible] никъ боккхаш ларта лелхийтаранца тӏеххьа тӏеххьа боса оагӏанца тӏолла цхьа машина йига. Цхьан оагӏорахьара ӏотӏаоллинна яда мекъенна чхарш, вокх оагӏорахьа — шура. Иза болх бер денал долаш, накъара, лакха говзал йолаш хила веза. Из дерригаш цуьнгахь долаш ва бульдозерист Тураев Абухан. Нохч-ГӀалгӏай тӏо-наькъий управлене № 504 йолча участке С-100 хьалча бульдозера тӏа болх беш ва из.

Цхи шу хьалхагӏа дӏаволавелар из наькъаш деха, цу хана дена эзараш кубометраш лаьтта хьалдаьккхад цо. Хадданза норманаш тӏеххкхоачашьярах дукхаза премеш Сийлен грамоташ тӏийнай цунна. Хьалхара шу дац цо коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цӏи лелаю. 1965-ча шерара задани 147 процент кхоачашьяр Тураева, хӏаьта укх шера цул мел бетта кхоачашьйой.

Атта дацар вӏалла [illegible] бовзаш боацача болха говзал ӏомаь, бакъда, цахадаш къахьегачунна фуннагӏа дулу. Цудухьа хаддаза деш, болха керда методаш лехаш ва Тураев Абухан. «Бульдозера болх бе валаваннача хана ӏомаьвала а, хӏама хатта а саг вацар сона», — яхаш дуц Абухана. Цудухьа сих ца а вуш кийта а вешта а дӏахьера болх, дикагӏа масета хуш а хьеха [illegible] дӏихьбора. Йиста ӏорбора оашу, лакхара говзал. Болх сихен дикен барах соагӏа чӏоагӏа терко йора цо машин цӏенен дикен лелаяра. Ше болх беча цхьа шера цхьа мара вастерской дӏаотталь ремонт хьаш бульдозера. Малагӏа яца хатта ремонт машина ехкача мекха дие ю Тураев Абухан. Цу гӏулакха мел бина инструмент, запасной фаухалаш массаза кулк кӏал хул цун. Цу тайпара болх-барах цун дика довз цхьа машина хьал. Хӏара дойна цӏенбу бульдозера мотор, [illegible] дехта хьажа.

Тураева болха юкъера хьажьадсалуш цхьа болшало, из ца пайда оц лаьтта хоададарал из дӏа-юха даькхара дикагӏвалча методах. Нигта лаьттах хоашца ала Тураева пайда оц лаьтта хоададара йолча гребенчати способах. Бина болхача участка шӏара (2,5—4 метр) сихха лаьтта хьалдоаккх, цул тӏаьхагӏа кӏезиг-кӏезигга [illegible] айеш сихха дӏахьокх из. Цу гӏулакхо 20—25 процент лакхьа [illegible] [illegible] тайп-тайпано [illegible] [illegible] хана бульдозера [illegible] [illegible] хилийтар болх бача хана — [illegible] [illegible].

лаьтта ӏоддоссадеш массаза дӏа-хьа бодача хана — массагӏанэ [illegible] лагӏеча. Тураева болха цу тешкаш наьча хронометража хьаьжначар болха хана дӏайдаьца ха 96,9 процент болга, цхьан 83,5 процент ха пайда пхьан бечэ болха а йоккхийтаа. Из ба бульдозераш ӏаланьисте дика пайда ецар.

Хӏанз укх сахьата № 504 йола наькъа участок 2—4-гӏчен категорех (кхьесттеж [illegible] а) наькъаш дехаш я локъаша. Проектах лаьттан волетно цхьабола моттигашка хьанье верхӏ скреперашцей экскаваторашцей хӏаьта уж машинаш боахаме кхоачам хилада ца хилар бахьан долаш бульдозераш а лелаш. Укхаза а белгалдаьнна къахьегаш ва Тураев: цунца хӏуцалуш болх беш вола Таймасханов Султанаца цхьана цхьа кхираьгӏа бетта лаьо хӏа скреперш бахьан даь ваьлар из.

Хӏара сага хула цхьа цакъ белгалбаккха кӏерташ, цхьа дего кӏоб бовзаш вола гӏулакх лехаш. Тураев Йоухане коралаш из гӏулакх — атта боаца бульдозериста [illegible]

[illegible]

ЮРТА ГӀИШЛОШ ХЬАЛЪЕР

Наьсарен районе юрта боахама производственни управлене гӏишлош яра гӏулакха волча керттерча инженера кабинеера «Назрановский» совхоза прорабаца дувзадаль хьежар тхо, цхьабакъда, телефон дӏатехача хьайистхулаш саг вацар.

Совхоза дӏалаха дезаргда, йоах керттерча инженера Плиев Мурадхӏамаь, кабинете ӏохайла вагӏа [illegible] вац из.

Совхоза центральни усадьба тхоах кхийтар юкъерта дагӏара, оаьнна безаме юхь йола кийчъенна йолй а, тховш тӏадийха бархъа дола саг, бӏаргасьнанта кӏалхара хьахьежар лаьрхӏа хӏама вуйш дола цун бӏаргаш.

Октябра 49 шу кхача дечна наькъалара йоташ латтар совхоза центральни усадьба.

Гаьнара хьежача а хоргдолаш дар совхоза коа цӏей дезде кийчдаьлга: хьалъагӏа ягӏар цӏе байракхаш, гӏирсашта тӏагӏолла хьадийтта доакх транспарантанаш кӏеча кӏалдаш тӏа ладаь КПСС ЦК октябрьски тӏахьехамаши.

Ялхайтта шу хьалхагӏа, цхьаькха гӏирсаш хьалдара образовани йоацаш, волавенкал Местоев Ахьмада Руслан гӏишлошъеча болх бе. Цух тӏехьагӏа Алма-Ате гӏишлошъяра говзал ӏомаи курсаш йистеяьхар. Болх а дешар а цхьана тардеш ва Руслан [illegible], Горски юртбоахама институте [illegible] лагӏча курсе дешаш вагӏа из.

1963 шера дале бу ца «Назрановский» совхоза болх. Хӏара шера дукхагӏа а хецаш культурно-бытовой производственни гӏирсаш хьалдара а къахкарча помещенеши тӏеи служебши тем ремонт яра а ахча хьакхе [illegible] чаькхеле. Хӏаьта укх шера а кхитта хьалъеши товеши барайтта объект а совхозе: доахаеша лаьрхӏа кхоъ корпусниех ӏаьсашта цхьа помещении, хьаккарчашта доакъараш кийчду цех, минеральни удобренеш налохимикаташ чулоаттае склад, хьайбаш лелахарашта чуӏе кӏелош.

Хьайбай боахамерча хадача процессашта механизаци яр дукха атӏха болх бу къахкарча помещенешта реконструкци еш. Къаьстта чӏоагӏа йоакко ю Руслана совхоза отделени чуйола Цхьамахьоагӏ-Юрт [illegible].

Ийх Ӏаьн дийнахьа цӏа дийаш ӏалламаш йоахка [illegible] Цхьамахьоагӏ-Юрт къахьегам дукха [illegible] бола [illegible] ба цига бахараш.

[illegible] шера массе метте электричества дӏайилла йоал цига. Наьсара [illegible] серцалоно сийрдадоаккхаргда керда цӏа, [illegible] [illegible] производственни гӏирсаш. Керда шу хьатӏаккхачалехьа болх бе йолалургъя йоахха бага дӏабаргьаьл. [illegible] лаьт дукъаи цхьа установка а йолаш йола керда яьнна оборудовани, хӏаьта дӏайхача ӏанаяна дегӏ дӏокхе бехаш бахча ӏанара цӏа хургда. Шехьа кхоленна улгуь цхьа а хьахьбеш ба цхьа бӏаьн [illegible] бера лаьна метте хургбола гӏирс. Салое атта да из — цхьан [illegible]. Нагӏ ма бий жатчахье хана [illegible] на цхьа массел.

Йилла йолаьй тхьо километр бӏаьхха водопровод, хӏанза ялхе ахи километр бӏаьхха цун хьалкара ергӏа тӏаьсалагӏа декабрь хьатӏаккхачалехьа йистеяргӏолаш я. Кхоачам хургда бӏаьтеренашка лаамарента дагадахьлар: хьаьа, цхьаба сакха цӏенш лакхач чехашкара доагӏа хий, моторча къахьегамхой хьацаш кхоачашъе доагӏаргда.

Керда хьалдеши цӏа тоадеши мел дола гӏирсаш дукххача хална лаьртхӏан хозей ду.

Местоева балха тӏа аьтту бурийна хьайла сенах латт? Эгарахьалха цо кулгаш а деш, гӏирсаш хьалдала бола дӏабоалабаьча шера план цхьа бӏаь бархӏ процент кхоачашйир совхозо, 1964 шера — бӏаь пхийтта, 1965 шера — кхаа бӏаь [illegible] пхийтта процент.

Аьтту баьлар гӏишлошъяр «шабашникаш» лелхабарах, массаза а болх беш цига хиннача къестан наьраш хилара: гӏишлошъяра товели царна ӏомаярах.

Хӏанза 90 гаьнта саг ва совхозе гӏишлош яеча белхалоех. Белгалдолаш гӏулакх ва, йоах Руслан, царех цхьаьккха а ю къахьегам, болх дегаза хетам ца хилар. Массаза а хургӏолаш бригадаш а яь дӏатхьа-теха болхлой. Виноградов Ибрагьӏамаь яр санцка йолча комплексни бригадай шоай ба лаьтта оахкарши, цӏенаш [illegible] болх [illegible].

раьнкаш ецараш. Назмо йолча Ихьаров Махьмада бригада цу саб йорма цхьа профессе сацаргӏа, ххал а цхьаьна а ба. Плотницкий шоай къахьетта [illegible] дийахаш Мусалӏамаь керта [illegible] [illegible]. Хала къаьстта чӏоагӏа могаю сантехника [illegible] бригада а цул бахха дика бригадир Баццагов Ахмет а. Дика хьал ишта дац отделочни-штукатурни [illegible] бригада керте латтача [illegible] балха [illegible] — Цулоева Зӏодех.

Дукхача процессашта механизаци ецаре, гӏишлошъечара [illegible] хила бина йола лахар. Не болх дӏаштӏехьбаккхара къаьстта чӏоагӏа уйла тӏайхийтар Руслана. Оттахочу тӏу а отталь кийчъерча совхозе столярни цеха гӏишлошта мел еш оттонарни хӏапеш хулийт. Хьанз хоала бортовах ардах а хьаоцаш материал а йоаккхаш цхьалара а, хӏанза дӏаштӏедолаш литт бетона жоргааа кийчбербола увел.

Гӏишлош бахьаш ду техника ца хул а йитеда совхое — лаьттанеараш хала бахьаш ден экскаватор бульдозер а.

Хала да юрта кӏенош хьалдие, хӏанза а кхоачамбоалашо хаьн тамашахьи хьахьал фондови материалаш, тхов тӏа тӏулхала хӏама, цемент, кир, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Н. НОВАН[illegible]

Крупай керда сортеш — «ефрейская», «пионерская», «сильвана», «рожена» — хьадаьд Ерригсоюзий Ӏаьта Ӏахха-тоэхама института крупай производства технологе лаборатори. Тӏех хьеарех хьальча керда диетически крупайн хьача, натуральни продуктайн динах хӏамаш ца хиннирал белгалйоал ҳолерешк ватаминаши дукхагӏа йоаккаш хилар ца. Цу [illegible] лаьгах [illegible] кийчьяра массаьчу [illegible]гӏа ян ха.

Сурта тӏа: керда крупаш кийчьеш йолча компоненташ хоадаш ва лаборант Н. Шлякина. Аьттехьа — «сильвана», «флотская» яха керда крупаш.

В. Кузова сур.

ТАСС фотохроника.

СОВХОЗА ХЬОКХАМАШ

Ер кхоалагӏа юрта боахама шу чаккхдоаккхаш я тха совхо белхалой [illegible] [illegible] ба.

[illegible] хьачар шу [illegible] бола цхьа кӏеноно мара [illegible] лаьнададар — керда кӏаштаргӏа галача совхозо хьадаь а дахьа цу чу йихар [illegible].

Цхьаькха кхайрит[illegible] [illegible] моттиг ядар, кхьюметтех производственни помещенеш — склад, ремонтни мастерски ядар. Техника а малагӏча цхьан тракторни бригадерчуй дукхагӏа хургъйдар.

Шахьарча ала хьаьо белайр оахан. Гонахьа ядеча совхозни чулаганой техникер цига совхоза хургъа дьеча.

Хургдац меттар хилар хьаьарча шерре а: масала, 1964 ургбоахама шу кӏенже-дукхагӏа, бешта дьеча 1,5 эзар сом пайда а беш чаккдаккха аьлча шиах от тонар, хӏинов [illegible] баь пайда 43,6 эзар сом хилар.

Совхоза коллективо тьахкарча шера цхьайна хьалханех отта лекхар кхоачашьяьхьа тӏехьагӏа цхьа [illegible] шу. 1965 шера 60,8 эзар сом пайда бер совхозо планах 20,8 эзар сома мара бе ца безача метте. Укх шера хьалхагӏлеж а дьеча лоархӏамаш 100 эзар сом гаргга пайда бербе совхозо аланах бе хьархӏар 32,4 эзар сома мара боацача метте.

Хаттар отт: ишта толамаш ишта дахьад къовсача боахаме?

Цу тайпарча хаттара хасткаста жоп тела дезаш хул тхо, тӏаьхь из де доагӏаш дац хаттар а да.

Хьаькарча долаьно а деха къахьегам дика эшамтӏехьбаккхаш керта бола балха дика квалифицированни кадраш я совхозе. Совхозе юкъахобалай бригадин [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] метод, хаха [illegible] кулгалдара [illegible] [illegible] кӏессаш [illegible] [illegible] дӏенигдений продукци [illegible] та дӏабода цах хахбеш хиана производствага дӏаюдар.

Совхозе я совхой бераяаш лекхо 4 бригада, цхьера хаьрхӏача дӏараьета 150—180 гектар сени бешанаш а йолаш. 3 бригадана царе хаттараш агрономаш, хьола специалисташ ба.

Сом хул йолча таьхий хускала хиначи совхозе еггара йоккхагӏа я бригадир йоа. Засеев — хьела коммунист, специалист а цхьа тӏулакха говзанч а бола мелкагӏа бригада. Цул бригада лелаш 96 гектар сеший бешанаш. Цигара хӏара шера лакха хьукъалдеш кхедеш хьайтагӏа укх хьаь шера мӏаитта, хӏаьта из бахьан долаш правительственни сонгӏат а хилад цунна — «За трудовое отличие» яха медаль, «За трудовую доблесть» яха медаль сийнай ишта цу бригадерча [illegible] иов Хадиевер Кайдиев.

Производства рентабельность лакхьяра цхьана оа йола лоархӏамера фактор я метта йоаюта дукхагӏа пайда а яцак механизацие [illegible]. Сеший бешаний гаьцанта юкъера йоккхаш махшилацча сох, хӏаьта цу тайпара бешнай мукъа а боалан продукцин дӏаххара дӏабода цах лелбу.

Чуэдан бола сом ухалийӏеха хийтара аьтту боаккхаш гӏулакх ца дукхадергехи дӏаарехи сеший бешнаш лелар.

Бешманата йолашш еттара кийчбеча растворага бида мах кӏегаттагӏа хийтар дула совхозо хьахьнай аьлна бетона чиноой заправочни станци.

Цо йиш хулийт раствор механизированни наькъа кийтъе а из кийчъярга дӏабода цах лоабу а.

Агротехника пайса лахар бола леркагӏа кӏаштӏехьбаккхара [illegible] [illegible] бахьан. Дола [illegible] [illegible] [illegible] хьуйкъам хеб совхоз.

Боахам [illegible] тӏайохийт кийчъяра, дешанта. Механизираьна сеший бешанаш лаловрантен шоай квалификаци лаккхьеи бола дешара подбор[illegible] йолай укх шера совхозе.

Хьона бешанаш дукха [illegible] совхозе, дӏадахар [illegible] [illegible] отгаланераьгаш хьабӏаьра а [illegible] цара обработка. Оаха хӏара шера сома гаьмашта лахе дӏалар шекара свекла. Масала, хьаьна 1966 шера 63 гектар йолча сеший бешна гаьмашта пхьда, дӏа а йийна хӏара гектар тӏара 310 центнер шекара свекла дьахкар оаха цул ца укхза сома хилхар 185 центнер йолча метте.

Республике баха мах ӏан заплата дерхьа сома ӏалашбар [illegible] [illegible] [illegible] ян плодохранилища хьалъяи совхозо, хӏаьта ер [illegible] чаккхьалехьа хьалъергӏолаш я цул а 200 тонн чуэашаш йола плодохранилища.

Цунах пайда боал боккха а бахача наха а, хӏама аьлча ӏан заплалахьа дыкхачуз дукха дукхагӏа ян сом, хӏаьта цхьа бехагӏа а хул.

Укх шерранна таьнатта тӏера ӏанегӏа бола чоа баха моттиг йоацаш яр совхоза, воцча аьлча сом хьача а кийчче тхоьаш тӏера ӏалайта а уж сеший дахьо хул, цудухьа специальни чаккхбаьлаш бац.

Сом бешанаш дукха халкахь лелхьар оахам, хӏаьта цхьан ноттигахьа кадара а цуо ташка а тахе, ахенаш да а даьлаш боаш моттигаш а нийсьяра.

1966 шера даьлашь а яьлха цхьа дӏахӏа [illegible] сом чакхбоаха цех. Укх хьайна шера цига шерех совхозо [illegible] чаккхдаькхаш сеший [illegible] бӏаь гаргга тонн. Цу [illegible] шерех шера хьаь [illegible] [illegible] [illegible] дер цех хьалъярха [illegible], хьметтех пайда а [illegible].

Шахе йадача [illegible] цех кердача оборудованешца кийча а я, цхьан сезоно 1500 тонн сонгӏа сом чакхбаха а 100 эзар сом пайда бе а йиш хургъя тхога.

Цехо йиш хийтар берригача сомах пайда эца, дӏахьагӏар из маьлах бахкаш моттиг лехаш а дӏаъяха якуьлаш а дӏабода мах, совхоза рентабельность лаккхийр.

Юбилейни шера — Советски ӏаьдала 50 шу дизаран вай баьчча В. И. Ленин вийна дийнахьа денз 100 шу дизаран пайда йоаш совхозо кхы а дукхагӏа чӏоагӏ гӏеттгъя цхьа экономика, дукхагӏа йоахаргъя лохача мехаех [illegible] боахама продукташ.

1967 шу чаккхдоалаш совхозе сеший бешанаш тӏайеш лаьтта 700 гектарага дӏаккхочаргӏа, кхаь гектара тӏа дӏаферргъя [illegible] раш: малина, смородина, крыжовник, земляника.

Цунах долаха сонгӏат хургъя республике бахача наха, ахь тӏа а цар истолаш тӏа ергъя шерра хий дола дика хоамараш.

Совхоза белхалой специализаци цул шоайсмен белгалбеш хайзар — из а продукци дукхагӏа лакхара стимулятор.

1965 шера 20 эзар сом гаргга [illegible] [illegible], хӏаьта 1966 шера из ахча кхы а дукхагӏа хургда.

Ихе шера чуэь боккха специализированни боахам хилла дӏа а отта, шарегӏа сон кул йоаа фабрика хургъя совхоза.

[illegible]

Ачхой-Мартанара района «[illegible]» совхоза [illegible] [illegible].

ДАКХАРЧА ХЬУВКЪАМА ГОВЗАНЧ

Из я боахаш шийсаьнна кхолсаг. 23 шу да Г. И. Русалово Грозненски опытно-мелиорационни станци баьцадаьраш кхедеш хадданза болх беш йола. Хӏара шера къахьегамь дакхара толамаш доалаш укх шерга хьалчай ха.

Къаьстта дакхара къахьегамо толамаш даьлад Русаловас укх шера. Гектара хала хилар цунна укх шера, хӏанз аьлча чӏоагӏа йокъал еттар бахьан долаш баьцадаьраша хадданза хий дотта дийнар. Шин сенаш бе бенар болх. Талонах бӏу къахьбадар Галинас. Цун дагалоалар еттача йокъалах йаьцадаьраш кхӏаьардоалата дар. Галинас кулгалдеча звено членаш кулганта бӏорахьеначахь хьаредаькхьегамах кхерайц уж болцаш.

Дакхара хьувкъам кхебара хадданза хьовсий лоттгабеча болхлоша ккхтад оасар дар баьцадаьранта. бӏьстах ихбе минерални удобрени тайсар, хӏара гектара цхьанца тоаш а тоссий.

Галинас кулгалдеча звенос сахланаш деча хана суперфосфат а тесса, вегетацеони хана шоайн кхозан подкормка йир аммиачни селитраца.

Ӏаламь хьалаш укх шера баьцадаьраш кхедечарна вӏалла аьтту болаш хихнадеце а хьаьнанта тӏехдиха гӏулакх дар бахьан долаш хьал[illegible] гектарга [illegible] дар: хӏара гектар тӏера [illegible] [illegible] [illegible] 390 центнер мара йоацача [illegible] кулгалдеча звенос 181 центнер «[illegible]» кабуц [illegible] [illegible] 300 центнер мара йоацача 325 центнер [illegible] кхачаш йола [illegible].

Белгӏаде деза укх тӏеххьарча [illegible] шера Галинай звено [illegible] шера баьцадаьраш кхедара план дика тӏеххкхоачашьяр — хӏара [illegible] тӏера тӏеха [illegible] [illegible] 320—340 центнер [illegible] 300 центнер мара [illegible] 300—220 центнер [illegible] [illegible]. Йха соагӏа хӏара шера [illegible] [illegible] культурай а [illegible] [illegible] хьал кхебу Галинай звено.

Хӏанз «[illegible]» кабуца расада 11 гектара тӏа дӏайий а а [illegible], [illegible] [illegible] кийчдеж, ахашта удобрени урсаш ба баьцадаьраш кхехараш.

«[illegible] [illegible] [illegible] гӏача юбилейни шера», — йоах Г. Русаловас.

А. САЙТАХАНОВ.

БӀАЬСТАННА КИЙЧО Ю

Массаьнча хена ца юртбоахама техника дика кийчъяь хила кхалкара балхаш чехкагӏа а дикагӏа а лелалга. Цудухьа оаха хӏаьметта а йолаьй техникана ремонт. Тха волхое 62 трактор я, царех пахатальни ремонт е еш 25 трактор. Хьалхе график а отталь, ремонт йолайр оаха 1-ча октябре. Бригадехтаоалой могадаха ду уж [illegible]. Машина къахьеткъаьстарча уьланта ремонт еш я цу гӏулакха лаьрхӏа кӏашагӏъехка бригадаш. Укх шера 4-ча кварталe графиках тоае лаьрхӏа 25 трактор я, 5 трактор октябрь бетта, хӏаьта ноябрь декабрь беттанаш ятт-ятт трактор. Цхьабаькъа уж балхаш графикал хьалха кхоачашду. Октябрь бетта 5 трактор тоае езача 8 тоаьй, хӏаьта ноябрь бетта 20 денаьнахь 7 трактор тоаьй.

Тха дикагӏа бола слесараш, токараш, электрикаш кхьбола специалистии ба ремонтни бригадан юкъе. Кулакхача шерашта ремонтни мастерске болх беш ба слесараш-электрикаш П. Шамшиков, И. Костенко, топливни аппаратура ремонт а регулировка а ю слесарь М. Синицин, ехьбарш. Цар ковкъестал ду керда балха баьхкача болхлоша. Дукха механизаторашта ба шоай агрегаташ шоаш тоаеш. Шоай тракторашта тоа а ди, хӏанз ховкъестанта тӏо деш ба трактористаш В. И. Еремеев, В. Г. Еремеев, комбайнераш М. Голованов, М. Богин.

Тракторашка, комбайнашка ремонт ца мастерске тоаеш але, совхозо, шехараш лекхаш бригадашка тоаду. Бригадашта юкъе ерзача социалистически яхье хьалха латт йов. Н. А. Хлупова керта хетта № 2 йолча тракторно-полеводчески бригада коллектив. Из коллектив шоай техника юха кийчъяь.

Белгалдаккха деза ремонтни бригадаш уж хал хьахта чакхдаргдача нагӏа салга «Сельхозтехника» объединене запасной ецххалаш кхоачамбаьлаш тхона хьахеца. Къаьстта оахам я тхона халанчаш далаш, передачай коробкаш, аккомуляторш, кхьбола запасной ецххалаш. Цхьабаькъа уж «Сельхозтехника» объединене складашка йоалаш ецх.

Графикаш [illegible] юртбоахама техника [illegible] [illegible] балхама кийчъяь [illegible] тха 20-гӏа феврале тӏаккхочаш. Хӏаьта ремонтбаьша Октябра 50 шу дизача деза сийленца наькъа бахара ахь а йоаралаь лаьрхӏад цхьавалагӏа февраль тӏаккхоачаш ерригача техника ремонт ян яккха.

А. [illegible].

[illegible] района «[illegible]» [illegible] [illegible] [illegible].

ХИЙ ДЕХКАРО ХЬУВКЪАМ ЛАКХБУ

СССР халкъа боахам дегӏабоалабара пхе шера планах йолча КПСС XXIII-ча съезда Директиваш тӏа къаьстта белгаладаьккхад хий дехкар къилбаседа баккхаш бовккхача лоархӏаме хилар.

Цудухьа вежараша йолча Нохч-ГӀалгӏай къилбаседа хӏа дийн наха республика итт эзар сонгӏа гектар хьиа ӏаьаштъяра дукха бахьан ду «АМОСС» управлене экскаватораш, бульдозераш, скрепераш, кхы дехха гӏирсаш хьалдара а долаш дерригга ремонт яра а мел эша меллорацеи техника кхоачамбоалаш а тха.

Укх шера управленено, гӏулакхеча, колхозашкеи совхозашкеи, лаьттах тӏоадах чуйолийташ хий диллар а долаш 10416 гектар тӏа, цу даькъе вай республика колхозашкеи совхозашкеи 9181 гектара тӏа хий диллад дезаш дар тха. Цу дехкарах дика лоархӏебаьб хий дехкача системе болхлой. Хӏанзале 10452 гектара тӏа, цу даькъе вай республика бахамий 9181 гектара тӏа хий диллад.

Къахьегам кийса вӏаштӏехьбаккхара, белхтоахамерча участкаш тӏа йоккха опыт йола болх лой дӏаниййбарах, колхозни совхозайн специалистанца бригадаш лоаттабарах укх шера эгара хьалха вӏаштӏехьдаьйнад тха юртбоахама культураш хий диллара цӏан яхоадалле.

Цу гӏулакхо тера хилийтар хӏара хий диллача гектара хьувкъам лакхбе.

Хий дехкача лаьттах бозгӏача тайпара пайда эцарах юртбоахама культурай лакха хьувкъам кхебир Грозненски района 1-ча Май цӏерахча колхозе, Грозненски шурни № 2 йолча баьцадоаргий шурни совхоза.

Хий дехкача лаьттах дикагӏа пайда эца бахьаб Малгӏабека района «Кавказ» яхача колхозе «Ингушский» совхозе а.

Хий лахкаш ца хилча кхьест рах юкъера хьувкъам а кхебе дийш йоалача «Восход» дакхачи вела Ахкан-Чуриски лагӏа дахча «Ингушский» совхоза кхахи. Цудухьа хий дакъашта лаьттах дикагӏа пайда эцара хӏара шера [illegible] [illegible] [illegible] улкаша, хӏаьта хий [illegible] [illegible] а ӏалашгьа.

Укх шера планах 440 гектара тӏа дилла дезача 546 гектара тӏа дӏайийнача юртбоахама культураш ца хий диллад совхозе. Цхьайолча культурай лакха хьувкъам кхебаьб укхаза. Ион. Р. Бареев управленеци вола отделене цхьа бӏаь гектарах хӏаране хӏара 319 центнер шекара свекла лаьккхай. Хӏаьта звеньевойга балдеша З. Котиевас, П. Аушевас, Т. Маркоева хӏара гектара тӏара 410—450 центнер дьаккхай. Из бокхха толам ба. Цу отделене сома беш мелаеча бригадан хӏара гектара тӏара юкъера лаьрхӏача 46 центнер сом чуийкаб.

Из дерригга а КПСС ЦК майски Пленума решенеш кхочашъяра юртбоахама къахьегамхоема уйла тӏаккхийтар бахьан долаш хьахиена хӏанз да. Юртбоахама культураш хьувкъамра хий дехкар лоархӏамо гӏулакх дилар кхета а деш, город Грозне баха къахьегамхой хьайбай продуктащцен баьцадараш ӏалашбе дехкарийла йолча Грозненски района 1-ча Мая цӏерахча колхозо хӏара шера кхоачашъю хий диллрен хий дехкача лаьтташ тӏа юртбоахама культураш кхеярен планаш.

Укх шера йоккъал лаьттахе а хий дехкара гӏулакх диза кхоачашъярах дика хьувкъам кхебир [illegible] [illegible] бригадерча звеньеводе Сулейманова хӏара гектара тӏара шурех фийт бола хьлийгӏа йоалла 300 центнер моши масса дьаккхар. Хӏаьта хий ца дехкача лаьттан тӏа хӏара гектара тӏара 90—100 центнер мара яьккхадар.

Ишта дакхара хьокхамаш дахха вӏаштӏехьдаьлар цар хьаькӏаьнта ханнахьа вегетационни хий диллар бахьан долаш, цул сонгӏа лаьттанга кхоачамхиллал минеральни органически удобренеш тоссарах.

Аккан замалаь тӏоадах ца тоъаш хьат доагача хана цхьа звено членашца бус а тӏехь хий дийхар цо. Иштта дика толамаш даьхад цхи. Артамонова, Сагута, Балашкова бригадаша.

Цхьабакъда, пунца цхьана долаш да, хий дехкача лаьттах боагӏача тайпара пайда ца эца боахамаш а. Царех я Наьсарен района Цхьамахьоагӏ-Юртара отделени, Грозненски района «Новый быт» яха колхоз, кхьбола боахамаш. Лаьттанцара тӏоадах сеца вегетационни хий дехкара плаш шерагара шерага кхоачаш ца ен хьадоагӏа уж боахамаш. Из бахьан долаш дукха ахат, технически баьцадаьраш культураш ца йоахаш ше укхаза.

Масала кхоачашхилала дегӏам хьасаш хий детта машинаш а, дӏадаьла хий а доалаш лаьттан культура лоха хилараш, хий дехкача лаьтташ тӏа тӏоадах чуйолийташ вегетационни хий ца дехкарах юртбоахама культурай лоха хьувкъам кхебу укхаза.

Хьокхамашка хьожаргда вай. Масала 1965 шера хий дехкача 121 гектарах хӏарана тӏара 116 центнер шекара свекла, 24 центнер лаатийна лаьрхӏа хьажкӏа мара яьккхадар. Цхьабакъда дӏадахача шерашка шоаш дуьлийта гӏалаташ дӏадахара цхьаккха хӏама даьдац цар укх шера а. Хий ца дудаш 156 гектар йисай. Ӏаьнаьмата ю хьувкъам кхебаьб вегетационни хий диллача а. 70 гектарах хӏаране тӏара 13—14 центнер фуаьльнкка хьажкӏа, юкъера лаьрхӏача баьцадараш 73 центнер.

Кхетаьца пайда эцаш хий дехкача лаьттах «Новый быт» яхача колхозе а. Хий дехкача лаьттанка ю хьувкъаьй укхаза укх шера юртбоахама культураш.

Республике хьалха латта боахамаш гидротехнически сооружененш ремонт ен, хургбола хьувкъам хард йоахара лаьттанца тӏоадах сецеш хий дехкаш, юбилейни шера кийчо еш да хӏанз. Тха хьана [illegible] дадича боахамий 5236 гектара тӏа, цу даькъе вай республика колхозашкен совхозашкен 4123 гектара тӏа лаьттах тӏоадах чуйолийташ хий диллад дезаш да. Хӏаьта 25-гӏа ноябрь тӏаккхоачаш вай республика 1744 гектара тӏа мара хий дилладац, из а дукхагӏдолча даькъе Грозненски района боахамашеи «Консервтреста» объединене совхозашеи диллад.

Лаьттах тӏоадах чуйолийташ хий диллара болх во бу Малгӏабика, Наьсарен районий боахамаша, хӏаьта иштта Грозненски района «Новый быт» яхачеи 1-ча Мая цӏерахчеи колхозаша.

Майски Пленумо отталь программа толамца кхоачашъярах хий дехкача лаьтташ тӏа 1967 шера лакха хьувкъам кхебарах бергга хил тӏабаххийта къахьегагда оаха колхозий совхозий специалистанца цхьана.

А. ШАДИЕВ.

Республика мелиорацеи хий дехкара-орошительни системашта управлене [illegible] [illegible] [illegible].

СЕНЕГАЛ. Дакар — Iаьржача Африка эгара йоккхагIа йола порт. Шера цу тIаьхь 15 эзарнегга кхиччалца форда кема. Цига шайниналкъан тIара хенаш тIа дуьтт сенегальски товараш дотта ца Iеш, кхеллачна дукхдегIа долча меккхий тоъаш а. Кхыьан чуйоаттадеча китарий чура те 70 эзар кубически метр а, хIаьта Африке аьхха ю вара йоацача оаьача доха шерал — 200 метр.

Сурта тIа: дакарски докераш — уж ба дукхьал форда йисте iобаш.

Доазол дехьара

ПАРТИЗАНИЙ ГIУЛАКХАШ

ХАНОЙ, 22 ноябрь. (ТАСС). Кертамукъален агентства беча хоамехачунга ладийгIа, вьетнамски информационни агентства кепа хьега аралъхай Къуабелъан Вьетнама ерригга территори чулаьца болча нахтиански тIемах йола укх шера октябра бетта нохчагIча ахамен ноябра бетта мехьерен ханехи.

Масала, городе Куангчо партизанаша граматам чуйиттар карикетечни эскара гIулакхерча яца фильм хьахьоказ хиннача кинотеатра вала чу. 22 салтеи аскари вейр, 50-на чевнаш йир.

Биньтхуани Бьенхоан яхача провинцеракчарна машинакъамхен тIольакъанкен минераша деныз дала гIулакхам леладарах юнаш тIа вахан 22 американски салте, тохадьий ши локомотив, тIема мухь тIабохам хиннa вит вагон хIалакъьий.

Зацинье Бьенхоан яхача провинцена мукъальначча юртанта хуьлал массехк юрта ей хиина каратели операцеи йоккхар партизанаша, 70 салтеи вовран стрера а воаккхаш.

С. Нуцинг сурт.

ТАСС фотохроника.

ОКТЯБРА НАКЪА ДОЛХАШ

Вай мехка цхьанкха а сег куле танаш а [illegible]-хьегI со Советски Iаьдаза 50 шу лузача денна яхача дена уйла ца ех.

Цу боггалдаьннача денна накъайа кийчаур ба Сунженски района культпросветучреждений болхлой а. ТIаьгIертта кийче ея лате юрта художествении самодеятельность Ерригрессийски хьажара. Ер хьажар Советски Iаьдаза 50 шу дизара хетадь да, цул сонгIа 1967 шера январь бетта Грознe хургIолча культпросветучреждений болхлой республикански съезда а дика кийче ль накъа дала дела вай. Культпросветучреждений болх боазачоа хоарга из мел чоалханен ханен болх ба. Хьажара ея йола кийче тахани селхани дIайолаейна Iойдаш. Укх тIеххьарча шеранка культучреждениеш бен бола беррига болх творчески хилии кийчдара хетабь ба. ХIаьта а тIаьгIертта болх бен ба ерригача районе. Сийлахь - доккхача денна хетаь тематически сайренаш, конференцеш, беседаш а юрташкарча клубашкен библиотекашкен. Кийчъен лаьт культучреждений помещенеш, тоаеш я гойтара агитаци. Хьажара лаьрхIа концертни програмаш, советски драматургий пьесаш кийчъа драматически коллективаша. Масала, «Берттерча лостане» яха пьеса оттае кийчлуш я Серноводски станица драматически коллектив, хIаьта Ойлханара самодеятельни коллектив — Н. Эвальда «Мийра дог» яха пьеса.

Методически центр я Орджоникидзевски станицера районни культура Цlа. Укхаза культучреждений болхлошта материальни новкъостал хиннa ца Iеш, хьажара програма кийчъара специалисташкахьара новкъостали хьехани а хул.

Фу хьекхаргда районни культура Цlено? Хьажара кийчдьараш мара лувцаргдац вай. Цхьа я «[illegible] Ярохал» яха Тренева пьеса, «Малиновке сег яр» яха Александрова оперетта, «[illegible]» яха балет, «Сийлахь — боккхача Октябра хараг[illegible] дьийнарам» яха литературно-музыкальни композици. Кхы мел йолча рез сонагIа хьаьстта концертни програма кийчалой.

Ер беза болх боккха ба, хьабакъда, культура болхлошна шоай дерраташ нийсаш тIадахийттал районни самодеятельность кхача районашкарчул воагIа ца хилийта тIерташ.

Художественни самодеятельносте дакъа доацараша дазь дахьал Соболева хадаь «Шен дан» «Топаш тоха дь суди», В. Кацава «СалоIа ди» яхараш сакна дола доккхий балхаш, Гулак Артемовске «Дунайл дехьара запорожец» яха опера, дукха кхыдараш. Культура Цlен болх динагIа боваийтар дукха ерга аз, 1965—66 шерашка 37 спектакль ловзаяьй 12.320 сиг хьажийта чакх а воакхаш, 79 концерт оттадаьх 17 эзар сонгIа сег а хьожийтан. Шин болх 6-зза телевидене гIолла хьекхаб культура Цlено.

Хьажара кийчо еча доккха новкъостал ду моттигерча партийни организацеш. Цар художественни самодеятельноста кружокашка шоаш дакъа лаьца ца Iеш, бокха болх бу кхыбараш цу юкъеозаш а.

Т. НИГОРОДОВА,
Сунженски районни культура отдела инструктор.

ООН-а Генеральни Ассамблея сессе

Нью-Йорк, 22 ноябрь. ТАСС-а корр. Ю. РОМАНЦОВА хоам бу:

Советски Союзе салхан лаьцца хьалхаьлар КНР-а ООН-ера законах йоагIа бокъонаш. ООН-а дийцарча заседана къамаьл дош советски делегате Н. Т. Федоренкос аьлар, ха кхьачай исторически нийсо юха меттаеттаре, дуне халкъашта юкъерча организаце КНР-а законнашта моттиг дала.

ХIанзалца Китайски Халкъа Республика бокъонаш тоахаеш хиларe, цу пачхахьалкхен ВIашагIлахийттача Къамий Организацен цун организацен бокъонах шийха йоагIа моттиг ца хиларе, белгалдаьккхар Н. Т. Федоренкос, ВIашагIлахийттача Къамий Организацена шийна, дуне халкъашта юкъера сотрудничество догIийлаларa гIулакха, машари дуне халкъашта юкъера кхераламен тIоагIъара зе ду. Тейшо хIаьта делий ООН хьажьрех цаI ме йолеш Кхерамален Совета хаддаче члена йолеш Китай цай организаце шийна законах йоагIа бола зикал ворацин хилар, ООН-а болх шийна, тIалатта мукъамфеттьахьайн хьа [illegible] ООН-а универсальноста принципа духьал дешаш, машар хьаьлвдара эффективни инструмента функцеш хьахачаьцьара ООН-а воккъарло яций до. Цу дорригадена дунен форума обкоропел доахъа.

Цхьанкена а ца хоеш дац, йоахар дIахо советски мехало, из дош къовстадара йола керттера духьало США негативни позици хилар.

Китайски Халкъа Республика ООН-ера бокъонаш юхаметоттадара тIехьа а хиннaй, хIаьта укх Генеральни Ассамблея сессе тIехьа а я Советски Союз, аьлча белгалдаьккхар Н. Т. Федоренкос, Тайванера американски оккупанш дахьа хургIолаш чIоагIъара тIаерманча харцбола а шайса йоадача а «Шин Китая» концепцина духьал а, ВIашагIлахийттача Къамий Организаце тIехьа а.

КНР-а ООН-ера бокъонаш [illegible] хьалхьалар Бирман Конгон (Браззавиль) викалаша а.

ВАРШАВЕРА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРА СОВЕЩАНИ

ВАРШАВА. Промышленни формай проектирование теори методаш, изделий дизала мах бара [illegible] пар формай лоархIам а беш, профессиональни профиль, квалификаци промышленни [illegible] методаш — иштта а [illegible] культурай Iнман Дворецe [illegible] вIашт [illegible] конференцин [illegible] члени доггача меккхий промышленни эстетика [illegible] Дуне халкъашта юкъерча шоллагIча совещане дош хоьвстна. Цун болха веше дакъа лаьцаб Болгаре, Венгре, ГДР, Польша, Советски Союз, Чехословаке велалаш, совещане болгагI хьожаш ба Югославе векалаш а.

СССР-о совещане [illegible] доклад я «Социалистически строерча промышленни эстетика теоретически проблемаш» яхаш.

СЭВ-а мехкашта юкъерча промышленни эстетика хьакъехьа оргальхкха хIана тоалара хьадда тIулакхине дарах а халкъа болхамa хIехата доар[illegible] гIайн боагIача теоретически проблемаш а хаьа [illegible] къамаьл ди совещане дош. Совещане кертIеха лехкар ди пасселуа вагIорахьа вIашиц дагабаьара социалистически маршлигаца ей йола ладеш тоаш, хоба, дерегIа хургIолам рекомендацеш кийчъяра.

ТОГОРА ХЬАЛ

ПАРИЖ, 22 ноябрь. (ТАСС). Селхан Того столица Ломе военни хантеки сахьйт оттадьяр. Франс Пресса корреспондента. Ломера беча хоамах, эскара подразделенешца лораеш я города керттера объекташ, парлца президентски дворец, радиостанци, почта, центральни банк а йолаш.

Селхан ГIуйрийв Того пачхахьалхен переворот а гIийртар. Цхьабакъда эскар президента Николаса Грюницкена тIехьа хилар. Це хьаххехьа къовстадир событе гIулакх.

Делнеъ тIехьагIа президента Грюницке лелайоваш викаланта хьалхашка къамаьл дир заявлени еш. Це аьлар берригачча мехка сатийна а дIа цIенхаийтта да ала. Iеш йолаш хIама а хиннадац. ХIана укх сальата лохам ба переворотe гIийрта ка ца йоваш бисараш, царех цхьабараш лийна чу а бехкаб. Къьастта аьлча, лахьа оттаяле вала ханна къамаш образованa министр Бенуа Малу, къахьегама, социальни гIулакхий, пачхахьалкхен служба министр Пьер Адоссома. Грюницке дIаха аьлар, 22 ноябре ГIуйрийка керда правительство вIашагIтохара хьакIахьара консультацеш йолаьртьа ю аьнна.

Тарца духьаленна мехка гIорасенздарча нацаль кхьабойл мах лийцаб. Франс Пресса корреспондента. Ломера беча хоамах, тоъа гарта сиг лаьцан. Царех ва хьалха хиина къамаш образована министр Бенуа Малу, къахьегама министр Пьер Адоссома. Цхьабакъда, пачхахьалкхена духьаларча кертерча цинд организатора: «Тоголески [illegible]» олача парте [illegible] Ноэ Кутукламини информаце департамента директора Освальд Адданкунен кIалхарболли мегаз, яхаш белгалдоаккх корреспондента.

Того цхьайолча профсоюзий вакилаш президента Грюницке правительствена духьал сецигIьокъара шорбеннa а нах тIахьахоа пламльахнаш хилар [illegible] Того [illegible] Къамий [illegible] хьалхацерар [illegible] уж.

ПАРИЖ, 22 ноябрь. (ТАСС). Селхан пачхахьалкхен переворот а гIертар [illegible]

ВЕНГЕРСКО-РУМЫНСКИ ТОРГОВЛИ

БУДАПЕШТ. Дукхача хаьнaлоча торгови соглашенеш хьатIадоаеIача шера, дьарIа оттаьча шлаиах Венгрена Румынена юкъере товарооборот 1967 шера 30 процент [illegible] хургъа. Укхаза хулеш [illegible] протоколах Венгре Румынена [illegible] таргъа станокаш, электролампаш ея йола автоматически линеш, телевизераш, гаражашта йола оборудованиш. болата прокат, алюмини, химически фармацевтически продукци, хIаьдаъ, мога гIирс, тайп-тайпара потребительски товараш. хIаьта Румыно Венгрехе — нефтахьа бурув детта оборудованиш, товарни вагонаш, станокаш, химически бада, аерх дьякха бун материалаш. Iелаша гаь, мотал хьаьйола продукци.

КХЫ А БОМБАШ ЧУЕТТ

ХАНОЙ, 22 ноябрь. (ТАСС). Американски сигал мела пиратия Вьетнама Демократически Республика сигала уж.

Вьетнамски информационни агентства беча хоамах духьа [illegible] Винь-Линь, Куангбинь, Хатинь, Нгеан, Тханьхоа яхача провинцешка йоача провинциями [illegible] оккупанен бомбаш, пулеметаш оттадинна хилар дукха самолетий.

19 ноябре Куангбинь яхача провинце нах болача пункташка Винь-Линь яхача районaн дикa а дар дела хилар [illegible] тIехьа хоаш.

Американски империалисташ агрессивни [illegible] духьал Вьетнамски халкъа эскара лакхехьарча командоване, Вьетнама хьелий тIахьойла деттебен а йоача Туке халкъьанa юкъерча комиссега протест хьалийнар. Цу тIа ю США-гара хьалех Вьетнама Демократически Республикана духьал ея йола фенара налетанаш кийдала тIехьнa сонадега а Вьетнамах йола 1964 шерара Женевски соглашенеш дохьеча а.

ХУНВЕЙБИНАШ КХЫ А ХЬАЬРВОАЛАР

ПЕКИН, 22 ноябрь. (ТАСС). Хунвейбинашка [illegible] хьулаш ба Пекина урамашка. Антисоветски нетали [illegible] социалистически мехка Венгерски Болгарски духьалара лаьа-дитта йоа[illegible] а дIа [illegible] цар.

Китайски Халкъа Республикера Венгерски Халкъа Республика посольствана духьаларча шенна везар [illegible] дIаьдиза да антивенгерски доеугеx. Пекина тайп-тайпара районашка гучаьйола хунвейбиновски листовкаш тIа гIолача тайпара кхерамаш ду венгерски правительства адреса. Хунвейбиний антивенгерски выступлене ю антисоветски пропаганда а ю Венгерски посольствана духьалехьа делан тIеш тротуарашкен хьалхашка доаць антисоветски тIалахмаш. Города кхьайолча моттигашка хьалтеха да антиболгарски лозунгаш.

ЛЕНИНГРАД. «Ша капитан» яхача опера премьера хилар операн балетан Академически ЗIамигача театре. В. Каверина яхь цIа йолча романа мотива либретто С. Цененa нийсьа. Операш музыка язьяьй композитора Г. Шентера.

СУРТА ТIА: Шена действераш сцена. Кораблев РСФСР заслуженни артист В. Морозовиг Саня — РСФСР заслуженни артист Н. Светличныйн.

Н. Федотова сурт.

ТАСС фотохроника.

«Соня везаш вола саг» яхача художествении фильма кадр. Де — артист Г. Жженов, Саша — артистка Т. Семина, Родька — артист Е. Герасимов.

Фильма духа къона саг дикача динахьах мецита кхиеергдар, шийн вахара лакхарча йоахарешта порьдех.

Сценаре автор Л. Завальн. Режиссер Ю. Карасик.

ТАСС фотохроника.

Дешархой-полиграфисташ

Дика вIаштIехьальнехьал производственни дешар Грознерча № 1 йолча школе-интернате. Цу школе дешадаьтIеда берана полиграфически говзалаш Iомаю. Шин шера оттаь я производственни дешара програма. 9-гIча классe дешарашна полиграфе теори Iомаю, 10-гIча классе багIарашна бокъонца практически Iомаш кепа тохара, наборщика, переплетчика говзалаш. Цу гIулакха лаьрхIа дика базови типографе я оалала.

Шоай производственни план а я дешархой. Иштта шоай баланса тIа а ба уж. Укх шера 20 эзар сома мехьа продукци арахецa езаш бар уж. ХIанзе 24 эзар сома мехьа продукци арахийцай цар. Тайп-тайпарча республика организацешкара заказаш доагIа школе. Уж кхочаццдераш берригаш а дешархой ба. Накъадеш, дошка боаккхаш лаху открыткаш, тайп-тайпарча програмаш бланкаш, расчетни кибарчий книжкаш, иштта кхыйола вешайоалон продукци кепа тоха арахеца школа типографе.

ХIара дешархочун шийшийна ели я укхаза.

Оттара хьалха предприяте лела ахан наборни цехе кхоеч. Укхаьара лоно дIайолалу ялхо кхачанидара опрацеш.

Наборни цехе наборщика говзал Iомаеш 10-гIча классера Iарий дешарха ва. Хьаьстта хиха хиьт цу говзалах Исаев Муса. Иштта дика деш ва школе а.

— Школа йистеяьккхача Московски полиграфически институте вала безам ба са, — йоах Мусас, — цу хулуда а дешарах со муьха вола ерригча цай стаммиа яха йоалыг аз. Теоретически а практически а дагадоргIа болв кийчлу Исаев хьа тIа дагадера поргIа йоргIа институте вала. Беттара йола хIалакаь хьешна алапи а тоа дешархошта. Шелла массеба духкагIа алапи ййлу Исаев.

Наборни цеха кийчъаь набор кепа оттача цехе йоаь. Кепа тохара говзал Iомаеш 10 дешархо ва цу цехе. ХIара дешархочоа нахана аьнна цхьаьаца печатна эттта машин тIаоагIчаьнана. Хьаннахьа дуьл тохаш цIена дешархошта маца пешатaш. Цулухьа укх дерхI шера цIакхха ремонта сеце ца еэш болх бу машинаша. Дешархошта эшнача новкъостах деналча я полиграфе теори хьеха Шатаева Галина Сергеевна. 9-гIча классе чакхьаьнка, теоретически курс дешархошна цун кугалца практике вIаьрIе. Дешархой безам тIагIоргболаш хьех Галина Сергеевнас шийн предмет. ХIарах шоана мара производственни дешара урокаш цу хуле а дешара цу дIадолалехнача кхьа бетта шоай лоаIаме ерригга йаха процесаш дIалахьа Iомабенаб дешархой.

Переплетни цехе вешая кийчдара тIеххьара операци чакхйоаха. Кепа тоха дьыма воказ тайта, хийсадь кхьадо дIаоттаалу пар. Цитара шоай кийчань дьыма ваша дIальу заказчикана.

Юкъера школа чакхъяьнехха баьча аттестатаца цхьана кепа тоxара говзал нийсерзальй аьнна тешаш ду удостоверени цу дешархошта.

Дукха специалисташ кийчбаь школа укх тIеххьарча шера. Укхазара дийн хьабаьша дешархой хIаьта бер республика городашка, районашка, республика доазол дIехьа: Нальчике, Махачкале, Ростове иштта кхыча городашка типографешка болх бен ба. Укхазара дийна хьабаьша 18 дешархо хIана Москве Полиграфически институте деша вегIа. Иштта дешa а дешаш толаща корнерав дешархоша ховалт ен профессеш. Цу гIулакха ника хьалаш дика вIаштIехьальхад царна пачхьалкхено.

С. ШАДИЕВ.

Гаьнаш дIайогIаш ба

Города гобаьккха гаьнаш йогIаш ба Грознески мехкасхова коллектива болхлой. Укх шерарча юбилейна сийданца мекъа богIа хьу делаерaш. Шера тахани кхачашьхьой. Духхьал укх сезонах города гобаьккха ухкача 270 гектар хьаттааш тIа кийгй гаьнаш дIагIай цар. Массехк шу хьаьча бохкошта дикa саьаIа моттиг хургьа керда дIаегIача Iаний, хафий, бIарий бешанех.

КарагIдьнандерх кхочий ба Iад бешамнай леларaш. Ер шу чакхъяле хьаьаIачта сонгIа 20 эзар сома мехьа гаьнаш дIайогIа лерхI цар.

ХIайз колхоний боахамашта гаьнаш деш, бIаьстe хьу хIао лаьтта кийчден боаху уж. ХIанзале 3 гектара тIа гаьнийн фу дIадийнад, дах гектара тIа гаьнаш-школкаш дIаейнай.

Толанна чакхоаxаш лаьт техника ремонт яра балхаш а. Ремонт дика чакхъяьннхара шоайла яхье бьыннаб товараш, механизатораш, слесараш. [illegible] «Знак почета» яха орден лежаеть товара Даудов Гезане, слесараша Хуциев Вахида, Кочетков Александра. Денна заданеш тIехкхоачаш а еш дика чакхйоаххаш [illegible]

Я. БУБНЕНКО.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Мехка массе мIыгIера-кошмаш укхеда, промышленни объекташ боахь беш колхозашкарах, юрта къахьегархоша доахача доккхийча толамех.

Сурта тIа: Стенли Андерсон — Бурrасе фенoли вистони арахецаю хургIола выгородаш хьабергамача дикагIа, болча тIакхалфарех йиш.

ВША—ТАСС сурт.

Къахьегамхой йоакхо ю

Октябра 50 шу лоза цIей дика дезаде дага ба Шелковской районa къахьегамхой. Укх тIеххьарча шерашка дикка чIоагIбеннай боахамий экономика. Цунга хьежжа шерагара-шерага тоалуш лаьтт юртбоахама къахьегамхой хьал-торо. Юрта бахача махьа культурно-бытови хьалаш вIаштIехьдалара йовгIаш йола тераш ея а колхозаийн совхозийн парткомаш, кулгалдай. Шерва клубаш, библиотекаш, берий бешанаш хьалъешa хаьтт районе.

ХIанз меххлехора чотах 220 моттиг йола клуб хьаьнь хьийай «Парабач» яхача хутора. Октябра 49 шу дузаза цIей сийна хетаь торжественни собрани кердача клубе йир цига. 550 моттиг йола боккъала балха клуб хьаьна бовлаш лаьтт чорпелинаш а. Кастта эксплуатаце дIаяла лерхI ю. Цар клуб городе бахараш а хьегаргболаш седна йоккхея хоеш а. Духхьала мIй Iоттахилга мара кхы хIана, ца эшаш, кийча ха Ново-Щедринскм станице хьалдаь ишь бIаь сиг чулоаргIола керда культура Цlа. Из хьалдаьр «Коминтерн» яха колхоз а.

БархI бIаь моттиг йола культура Дворец хьаьше болайенаб укх деношка «Цlе аьарко» яхача колхоза Каргалиновски станице улача центральни усадьбе.

Иштта хьалъеш лаьтт керда клубаш «Щелковской» яхача совхозе, «Бороздиновская» яхача станице, «Харьковский» яхача хуторе.

Юртбоахама къахьегамхой культурно-бытови хьалаш тоалдаш шоай доходашка хьежжа культфондаш кхоахьо боахамаша. Иштта дIадахача шера цу гIулакха района боахамаша дIадаккхийтa ахчанах 110365 сом дай, хIаьта бокъонца цар дIадаккхийтар 257695 сом да. Укх шера из цифра кхы а дакхлургьа. «Коммунизмега бода никъ» яхача колхозо 1965 шера кийна хьаннача пайдах 5,4 процент ахча дахийтар цу гIулакха. Колхоза цу шера хьабаьнна пайда 1 млн. 600 эзар сом хиннa из мела дукха да гуш да. Пайда къахьегамхой хьинарал хьахнина а ба, хIаьта цар культурно-бытови хьалаш кхачамбара дIабахийта безам а ба, яхаш лаьш укхаза. Укх колхозо цу хьакъе баьбоах къьастта белгалбe боагIа.

ДIадахача шера цу колхоза центральни усадьбе 600 сага хьархIа боккъала башха зал йола культура Цlа хьалаьд. Цул сонгIа Бороздиновская яхача юрта а хьалъе йолаьй колхозо керда клуб. Советски Iаьдaза 50 шу дуза цIей клубе деяне дага ба колхозхой.

Ала дезаш ду, цу боахама кулгалхой лаьш къахьегамхой йоккхе ма бола. Колхозe мохлагIа культурни событи хилча цига дакъа лоацаш хул колхоза председатель Петр Гаврилович Бартанцев. Цо кест-кесть воагIа клубе самодеятельноста болх иштта лел хьажа, цар гIулакха оаргагIа ца воалаш цIаккха Iийнавац из. Цулухьа дерттIа лел клубера болх. Цхьа тайп-тайпара кружок я укхаза болх беш. Мукъа ха йоача хана согат лаш укх колхоза къахьегамхой.

ДIадахача шера «Коммунизмега бода никъ» яхача колхоза лерттIа ярха санаторешта хьежаш вIаштIехьдалара, культурен спорти гIира, бригаданаш фермашна шIе укгалазкашна телевизораш, радиоприемникаш, шахматаш къайола а спортинвентаре хиларaн нерхIаш хиннaчуг вархIалла дукхагIа ахча дIадаькхийтар. Из 98400 сом да.

Шерра оттадаь районе колхозхой къахьегамхой безам сойбаккхара дола денеш. Дакха производственни хьохамаш лоаха къахьегамхой сонгIатаница белгалбоах. Цу гIулакха укх шера итт эзар сом сонгIа ахча дIахийнад. Производстве хьакха хаттараш колхоза чотах самаIен лоаба дез курорташка ухийт. Иштта укх шера «Коминтерн» яхача юртбоахама артела 72 колхозхо санаторешка дарба ве вахийтанар, хIаьта курорташка а хилар укх колхозера нах сиг.

Дика гIулакх дIахоладаьа боахамашка. Шоай хьинар кхо ца дел колхозе дукхача хана къахьийтача, хIана мехо бахача къоаношта «Сийлона колхозхо» яха цIи лу. Районе итара хьалха «Коминтерн» яхача колхоза юкъерча собране из сий лела цIи Федор Кириллович, Таисия Карпомайра, ЗалгаезоIарна елар. Из гIулакх хьалдаьалар ишча колхозашка а. Районе аз цIи лелаш хIана 51 колхозхо-пенсионер ва. Цу иштта колхозе 50 процент пенси дахьху, ма боагIаш электроэнерги, транспорт, курорташка аха путевкаш хургIийт, Iаша лаьрIа деагор Iонацу.

Культурно-бытови хьалашта лаьрхIа колхозашкен совхозашкен шерагара-шерага дукхагIа ахча хьежадарча дерттIа терхазе бахаий боахамашка механизатори кадрай квалификаци лакхъелга, керда механизаторaш кийчбелга. ДIадахача шерачул шоана хIана дал аьнна дукхагIа ахча хьежадаьа цу гIулакха колхозаша.

Дукха юкъереа бархIшерарен школаш йийна йистелаьа кагий нах хIана колхозашка болх бешехьа вузашкен техникумашкен заочно деша ба. Царел кIезигагIа бац колхозашна шоай чотах деша бахийтараш а. Царна стипендешта лаьрхIа дIадахача шерарчул дикка дукхагIа ахча хьежадаьа укх шера.

Цхьан «Коминтерн» яхача колхозе дукхьанца коммунист вола ворхI сиг вагIа заочно пузашка деша. Цу тайпара масалаш дукха лоалаг йиш я кхыча боахамашкара а.

Белгалдаккха веза района юрташка хьалъеча кердача клубашка чу библиотекаш а хургIолаш йолга.

Калхозашна хIара шера гIо ду библиотекай материальни база чIоагIъяра. Цу гIулакха 1966-ча шера библиотекашта керда книжкаш эцаргдолаш эзар сом ахча хьежадир, хIаьта библиотекашта йоача инвентара лаьрхIа кхы а 550 сом ахча хьожадаьд.

С. МАИСИГОВ,
тха собкор.

ЛадувгIа, хьажа

24 ноябрь 1966 шу.

РАДИО: 8.25 — Равель, Болеро; 8.45 — «Къона тIахье»; 16.00 — радиоладувгIерхой програмах оттадь концерт; 16.30 — литературни передача (гIалгIай меттала); «Индустриальни Ново-ГIалгIайче» (эрсий меттала); 17.30 — «Ушхойеноана яйне де тхьеника» яха лора беседа (нохчий меттала); 18.22 — «Къаьларча вамах юкъ-кисайча зеверa гIулакхашта духьала — къовсам» (нохчий меттала); 18.35 — «Юрта боахама къахьегамхошта дешa концерт».

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.00 — Берашта дола фильм; 18.22 — телевизионни передачаш (эрсий гIалгIай меттала); 18.50 — Промышленноста кадраш кийчъара хьале; Репортаж (гIалгIай меттала); 19.05 — Юрта боахама знаней школа (нохчий меттала); Школенна гIо дара, «Каучук»; 19.50 — Шоана, бераш!; 20.00 — Шоаттъхьен иттагIа шу. Цхьан союзе селхан тахане; 21.30 — документални фильмай сборник.

РЕДАКЦИ АДРЕС: г. Грозный, Цlеча фронтовикаш улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-30-91; бехктовкхе секретаре — [illegible] партийни лахаран, промышленноста, юртбоахама, культурах, кехьойн отделий — 2-26-72; корректорски 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-30-91 ответственного секретаря — 2-45-45; отдел партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного, культуры и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательство типографи, Революцин проспект 7/64.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/64.

С905431. Заказ № 6015.